

1416

Cantéssim (ImS 4)

(ALDC, IX, 2013. *Cantéssim* [ImS 4])

La persona 4 de l'imperfet de subjuntiu de *cantar* deriva del llat. vg. CANTÁSSEMUS (< cl. CANTAVISSEMUS), que en cat. ant. va donar *cantàssem*, forma mantinguda en alguns parlars pallaresos, ribagorçans, del nord-occ. meridional, val. sept. i sobretot en eiv. i mall., on, juntament amb el men., coneix la var. *cantàssim*, amb -i- analògica del present de subjuntiu *cantin*. Aquesta desinència -àssem/-àssim es va canviar en -éssem/-éssim per atracció dels verbs de la classe II (*venéssem, batéssem/venéssim, batéssim*): *cantéssem* és forma pròpia de la major part del cat. nord-occ. i alguns punts del cat. central (var. *cantéss[ə]m* 103, *cantéss[a]m* 104, *cantéss[ɐ]m* 114, *cantéss[a]m* 117, 121; *cantéssom*, per assimilació a la labial i per analogia amb el present de subjuntiu [*canto, cantos*, etc.]); *cantessin* 3, 5, 85, amb pas de -m > -n pel contacte amb l'oc. i amb el sard, respectivament, com ha passat amb *cantassen*, de parlars ribagorçans pel contacte amb l'arag., anterior a *cantéssim*, que es troba en cat. or., formada per atracció de la desinència

del present de subjuntiu. *Cantéssem* coneix en ross. la var. *cantessen*, amb canvi de nasal imputable a l'oc. (Alibert, 1935: 108), i provoca sincretisme amb la persona 6. El val. se separa d'aquest model amb la forma *cantàrem* (var. *cantaren* 187).

Aquesta informació s'ha de completar amb el mapa i comentari del mapa 1413.

Són mots normatius *cantéssim* (model *portéssim*), des del DOrt, 1917, i *cantéssem, cantàssem* (model *portéssem, portàssem*), des de Fabra, 1918 (pàg. 70); la GIEC (pàg. 276), a més d'acollir *cantéssim*, hi afegeix *cantàrem* i *cantàssim* i, entre "Altres variants", accepta *cantéssem* (val. i nord-occ.); la PEOLC Morfologia (pàg. 27-28) considera *cantéssim/cantéssem* d'àmbit general, mentre que inclou *cantàrem* i *cantàssim/cantàssem* en l'àmbit restringit del val. i bal. respectivament, i precisa que *cantàssem* és forma pròpia de registres molt formals en els parlars valencians.

